

Dr Lidia Lityńska–Dobrzyńska

Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN

Kraków, 14.07.2008

**Projekt MA-132 realizowany
w European Synchrotron Radiation Facility (Grenoble - Francja)**

Realizowany projekt dotyczył badań procesu wydzielania fazy $Al_3(Sc,Zr)$ w stopach Al-Sc-Zr oraz Al-Mg-Si-Sc-Zr. Wydzielanie się sferycznych, koherentnych z matryca cząstek fazy $Al_3(Sc, Zr)$ o strukturze $L1_2$ korzystnie wpływa na własności stopów aluminium podwyższając ich własności wytrzymałościowe oraz hamując rozrost ziarna podczas obróbki cieplnej. Po wstępnym doborze parametrów eksperymentu takich jak: energia wiązki oraz odległości próbka – detektor wykonano pomiary intensywności promieniowania dla próbek przygotowanych z obu stopów po różnej obróbce cieplnej. Analiza uzyskanych wyników pozwoli określić gęstość wydzieleni, ich wielkość oraz strukturę wewnętrzną (rozkład pierwiastków wewnątrz wydzielenia). W dalszym etapie eksperymentu wykonano pomiary „in situ” dla próbek znajdujących się w piecu w temperaturze $450^\circ C$. Ogrzewanie próbek do $450^\circ C$ prowadzono z prędkością $10^\circ C/min$ lub z prędkością $430^\circ C/min$. Próbki przetrzymywano w temperaturze $450^\circ C$ od 5 do 8 godzin, co pozwoli na wyznaczenie kinetyki wydzielania się z roztworu stałego aluminium fazy $Al_3(Sc,Zr)$. Pomiary prowadzono we współpracy z Università Politecnica delle Marche, Dipartimento di Scienze Applicate ai Sistemi Complessi w Ankonie (Włochy). Wyniki badań są w trakcie opracowywania przez stronę włoską.